

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 146/2010-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. novembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti S. Š., D., zastúpeného advokátom JUDr. J. T., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 31 T 7/2009 v súvislosti s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchleného rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 18. septembra 2009, za účasti Okresného súdu Prešov, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva S. Š. podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 31 T 7/2009 v súvislosti

s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchleného rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 18. septembra 2009 porušené boli.

2 Okresný súd Prešov je povinný uhradiť S. Š. trovy konania v sume 238,75 € (slovom dvestotridsaťosem eur a sedemdesiatpäť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. T., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 146/2010-24 z 1. apríla 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť S. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) v časti, v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 T 7/2009 v súvislosti s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchleného rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 18. septembra 2009 (ďalej aj „žiadosť o prepustenie z väzby“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Dňa 18. septembra 2009 som podal žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú som adresoval Okresnému súdu v Prešove, žiadosť bola pridelená sudcovi pre prípravné konanie, ktorý viedol môj spis sp. zn. 0 Tp/39/2009. O tejto žiadosti doposiaľ nebolo súdom rozhodnuté... Postupom Okresného súdu v Prešove bolo porušené moje ústavné právo na osobnú slobodu. Súd nerozhodol v primeranej lehote o mojej žiadosti o prepustenie z väzby.

Okresný súd v Prešove porušil moje ústavné právo tým, že o mojej žiadosti nerozhodoval neodkladne...

V mojom konkrétnom prípade sa o mojej žiadosti rozhoduje už temer dva mesiace, a preto nemožno túto dobu vybavovania žiadosti považovať za primeranú.“

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd porušil jeho označené základné práva, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a prikázal okresnému súdu prepustiť ho ihneď na slobodu. Zároveň si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia.

Na výzvu ústavného súdu sa okresný súd vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 Spr 0 1622/2009 z 23. júla 2010, v ktorom uviedol:

„V predmetnej veci boli zo strany tunajšieho súdu zaslané ústavnému súdu písomné vyjadrenia, na ktorých v celom rozsahu zotrávame. Vo veci samej bolo medzičasom rozhodnuté rozsudkom zo dňa 13. 4. 2010, ktorým bol obžalovaný uznaný vinným zo spáchania skutkov kladených mu za vinu a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní šiestich rokov so zaradením pre jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň bol obžalovaný prepustený z väzby na slobodu a to dňa 2. 5. 2010, kedy uplynula maximálna dĺžka väzby obžalovaného.

Dňa 22. 10. 2009 bola pridelená trestná vec obvineného Š. do senátu 31 T s tým, že už dňa 27. 10. 2009 bol vo veci vytýčený termín verejného zasadnutia na deň 9. 11. 2009, teda prednostne a urýchlene, keďže úkon bol urobený tretí pracovný deň od pridelenia veci. Dňa 29. 10. 2009 ospravedlnil JUDr. T., obhajca obvineného, svoju neúčast' na verejnom zasadnutí, na ktorom sa malo rozhodnúť aj o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, a len z tohto jediného dôvodu bolo verejné zasadnutie odročené na deň 18. 11. 2009, na ktorom súd rozhodol aj o zamietnutí žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. Ešte dňa 30. 10. 2009, práve z dôvodu zabezpečenia obhajcu a zabránenia ďalším priesťahom v konaní, bol obvinenému ustanovený náhradný obhajca.

Je potrebné zdôrazniť, že termíny verejných zasadnutí nariadila predsedníčka senátu prednostne a urýchlene, pričom v tom čase konala a rozhodovala aj v iných väzobných veciach. Priesťah od 9. 11. 2009 do 18. 11. 2009 bol jednoznačne spôsobený neprítomnosťou

obhajcu obvineného. Spis mal v tom čase rozsah cca 400 strán, pričom pre rozhodnutie vo veci bolo potrebné tento naštudovať pre posúdenie materiálnych dôvodov väzby. V danom prípade išlo o povinnú obhajobu, z ktorého dôvodu nebolo možné konať bez prítomnosti obhajcu. Navyše v prípade, ak by súd schválil dohodu o vine a treste, obvinenému by bol ihneď nariadený výkon trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov. Uzatvorenie dohody o vine a treste pritom inicioval práve obvinený prostredníctvom svojho obhajcu, ktorí teraz namietajú porušenie práva na osobnú slobodu. V priebehu ďalšieho konania si obžalovaný zvolil a odvolal spolu troch obhajcov.“

Ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu. Obsahom jeho stanoviska z 9. augusta 2010 bolo okrem súhlasu sťažovateľa s upustením od verejného pojednávania v konaní o jeho sťažnosti aj toto vyjadrenie:

„K námietke Okresného súdu v Prešove, že priedahy v konaní od 9. novembra 2009 do 18. novembra 2009 spôsobil môj obhajca, uvádzam, že s tým nemôžem súhlasiť. Môj obhajca sa riadne a včas ospravedlnil z verejného zasadnutia vytýčeného na 9. novembra 2009, a to podaním na súd už 29. októbra 2009. Bolo by porušením môjho práva na obhajobu, ak by som nemohol mať na verejnom zasadnutí svojho obhajcu. Ja som nezadal žiadnu príčinu súdu, aby o mojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu rozhodoval po tak dlhú dobu.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 T 7/2009 o jeho žiadosti o prepustenie z väzby došlo k porušeniu jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

V zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súdy sú povinné vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene.

Požiadavku neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby ustanovuje výslovne § 79 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého má obvinený právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

V citovaných ustanoveniach týkajúcich sa základného práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (obdobne napr. III. ÚS 7/00). Ústavný súd v prípadoch, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchllosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby, judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchllosti posudzujú podľa

všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06).

Zo súvisiaceho súdneho spisu (vyžiadaných fotokópií jeho časti) vyplýva, že sťažovateľ podal 18. septembra 2009 na Okresnej prokuratúre Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Keďže prokurátor predmetnej žiadosti nevyhovel, predložil ju 29. septembra 2009 okresnému súdu. Sudca pre prípravné konanie 13. októbra 2009 nariadil výsluch sťažovateľa na 22. október 2009, keď bol aj vypočutý, avšak o žiadosti o prepustenie z väzby nerozhodol, pretože tým istým dňom prestal byť zákonným sudcom v predmetnej veci, pretože okresnému súdu bol podaný návrh na schválenie dohody o vine a treste. Zákonná sudkyňa 27. októbra 2009 nariadila termín verejného zasadnutia v konaní o dohode o vine a treste a zároveň na rozhodnutie o jeho sťažnosti o prepustenie z väzby na 9. november 2009. Z nariadeného termínu verejného zasadnutia sa však obhajca sťažovateľa ospravedlnil pre kolíziu termínov pojednávania a požiadal o jeho odročenie. Zákonná sudkyňa preto nariadila nový termín verejného zasadnutia na 18. november 2009 a zároveň sťažovateľovi ustanovila náhradného obhajcu. Dňa 18. novembra 2009 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá. Predmetné uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 26. novembra 2009 a jeho obhajcovi 1. decembra 2009.

Ústavný súd v súlade so svojou stabilnou judikatúrou (napr. II. ÚS 96/08) pripomína, že do lehoty rozhodovania okresným súdom o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nezahrnul dobu rozhodovania na okresnej prokuratúre, t. j. dobu od 18. septembra 2009, keď sťažovateľ podal okresnej prokuratúre žiadosť, do 29. septembra 2009, keď okresná prokuratúra doručila túto žiadosť okresnému súdu. Ústavný súd konštatuje, že nemožno

na ťarchu okresného súdu pričítať lehotu, počas ktorej bola žiadosť sťažovateľa vo výlučnej dispozícii okresnej prokuratúry.

Ústavný súd konštatuje, že od predloženia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu (29. september 2009) po doručenie zamietajúceho uznesenia sťažovateľovi (26. november 2009), resp. jeho obhajcovi (1. december 2009) uplynula doba 59 dní. Táto doba zahŕňala predloženie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu okresnému súdu, výsluch sťažovateľa, rozhodnutie okresného súdu, písomné vyhotovenie a expedovanie rozhodnutia, ako aj jeho následné doručenie sťažovateľovi a jeho obhajcovi.

Sám sťažovateľ však oddialil rozhodnutie o svojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, pretože jeho obhajca požiadal okresný súd o odročenie nariadeného termínu verejného zasadnutia (pre kolíziu termínov), čomu okresný súd z dôvodu zachovania práv sťažovateľa na obhajobu vyhovel a nariadil iný termín. Aby sa okresný súd vyhol ďalším eventuálnym prieťahom, ustanovil sťažovateľovi náhradného obhajcu.

Napriek uvedenému však ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v namietanom konaní nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby tak, ako vyplývajú z Trestného poriadku, ako aj zostabilizovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a z konštantnej (už citovanej) judikatúry ústavného súdu, pretože rozhodovanie o žiadosti trvalo okresnému súdu viac ako 8 týždňov (59 dní).

S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 18. septembra 2009 porušil svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 31 T 7/2009 jeho základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, pretože lehotu, v ktorej o žiadosti rozhodol, je potrebné hodnotiť ako neprimerane dlhú a nezlučiteľnú s obsahom sťažovateľom označeného základného práva.

Ústavný súd preto vyslovil, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 31 T 7/2009 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, pretože zdĺhavosť rozhodovania okresného súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu považuje za vážny zásah do jeho základného práva na osobnú slobodu.

Ústavný súd vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, nie v nepodstatnej miere aj s prihliadnutím na to, že aj samotný sťažovateľ, resp. jeho obhajca, spôsobili predĺženie rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, považuje pre sťažovateľa za dostatočnú satisfakciu vyslovenie porušenia jeho označeného základného práva, a preto nevyhovel jeho návrhu a nepriznal mu finančné zadosťučinenie.

V súvislosti s požiadavkou sťažovateľa, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu, ústavný súd uvádza, že zo súvisiaceho spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ bol 2. mája 2010 prepustený z väzby na slobodu. Z tohto dôvodu sa

rozhodovanie o tejto časti návrhu sťažovateľa stalo bezpredmetným. Navyše, vyslovenie porušenia označeného základného práva v spojitosti s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchleného rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nezakladá právo sťažovateľa byť prepustený z väzby na slobodu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. J. T., ktoré si advokát vyčíslil a uplatnil v sume 238,75 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov konania sťažovateľa je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a neodporuje tejto vyhláške, a preto ústavný súd priznal právnemu zástupcovi náhradu trov právneho zastupovania sťažovateľa v požadovanej sume.

Priznanú náhradu trov právneho zastupovania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2010